

I. Užtikrinti viešumą kuriant ir įgyvendinant teisės aktus (teisėkūros, viešųjų pirkimų, valstybės tarnybos ir kitose srityse), taip garantuojant didesnę valdžios veiklos skaidrumą ir veiksmingesnę kovą su korupcija.

Kokią padėtį radome?

Lietuvos teisėkūros procesas buvo nepakankamai atviras ir skaidrus. Visuomenei nebuvo sudarytos sąlygos susipažinti su visais teisės aktų projektais, minimaliomis sąnaudomis teikti pastabų bei pasiūlymų dėl siūlomo teisinio reguliavimo. Kuriuos teisės aktų projektus viešinti, o kurių ne, sprendavo kiekviena valdžios institucija savo nuožiūra, taip palikdama galimybę teisės aktuose įtvirtinti tik tam tikriems suinteresuotiems asmenims, bet ne visai visuomenei parankias normas. Nebuvo reikalingų teisės aktų arba viešumo įgyvendinant esančių teisės aktų reikalavimus, susijusius su valstybės turto bei lėšų panaudojimu, tarnautojų atsakomybe, o tai lemdavo nepakankamą šių normų veiksmingumą.

Ką padarėme 2009 m.?

- Sukūrėme teisinius mechanizmus, įpareigojančius visas valstybės institucijas privalomai skelbti rengiamus teisės aktų projektus savo interneto svetainėse ir bendroje Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje, taip garantuodami patogią jų paiešką ir prieinamumą visuomenei.
- Nustatėme, kad rengiant norminių teisės aktų projektus būtų konsultuojamasi su visuomene ir visi asmenys turėtų realią galimybę pateikti pastabų ar pasiūlymų dėl kiekvieno norminio teisės akto projekto. Pastabos bei pasiūlymai privalo būti įvertinti, o teikėjui atsakyta.
- Sukūrėme teisės aktų stebėsenos sistemą, pagal kurią periodiškai peržiūrimi svarbiausi priimti teisės aktai, prireikus – tobulinami.
- Inicijavome teisės aktų pakeitimus, kuriais nustatyta, kad, siekiant didesnio viešumo ir skaidrumo, internete būtų skelbiama:
 - visi už valstybės ar savivaldybių lėšas atlikti tyrimai ir analizės dėl numatomo teisinio reguliavimo, juos atlikę asmenys, taip pat tyrimų ir analizių atlikimo kaina;
 - informacija apie įstaigos numatomus, vykdomus ar įvykdytus viešuosius pirkimus ir kita su įstaigos viešaisiais pirkimais susijusi informacija;
 - informacija apie įstaigai paskirtų biudžeto asignavimų faktinį panaudojimą, konkrečiai ir išsamiai nurodant ne tik bendrą asignavimų įstaigos programoms įgyvendinti sumą, bet ir asignavimų panaudojimą konkrečioms išlaidų grupėms.
- Kitų institucijų parengtų teisės aktų projektus pradėjome vertinti išskirdami Teisingumo ministerijos pastabas dėl siūlomo projekto teisinio reguliavimo tikslo, reguliavimo priemonių, teisinės technikos ir teisinių pasekmių, taip sudarydami prielaidas teisėkūros proceso efektyvumui ir skaidrumui didinti.

Planai 2010 metams

- a. Toliau plėsti visų lygių teisės aktų ir teisės aktų projektų prieinamumą visuomenei, užtikrinant patogų ir paprastą šios informacijos pasiekiamumą, minimaliomis sąnaudomis realizuoti teisę dalyvauti teisėkūros procese, parengti šiuos pokyčius įtvirtinantį naują Teisėkūros pagrindų įstatymo projektą.

- b. Pateikti naują peticijų reglamentavimo koncepciją ir pagal ją parengti Peticijų įstatymą, kuris užtikrintų viešą, skaidrų, ekonomišką peticijų teisės realizavimą bei galimybę pasinaudoti piliečių idėjomis teisėkūroje.
- c. Sukurti prielaidas įdiegti viešą, patogų, internetu prieinamą teismų baigiamųjų sprendimų registrą.
- d. Atstovauti Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės pozicijai Lietuvos Respublikos Seime dėl nuoseklaus valstybės tarnautojų asmeninės atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimo:
 - aktyviai dalyvauti svarstant Lietuvos Respublikos Seimo narių, valstybės institucijų parengtus teisės aktų projektus, kuriuose sprendžiamos problemos dėl valstybės tarnyboje jau nebedirbančių asmenų atsakomybės už padarytus šiurkščius tarnybinius nusižengimus;
 - teikiant ir ginant Teisingumo ministerijos parengtus teisės aktų projektus, kuriuose, įgyvendinant valstybės institucijų veiklos viešumo principą, valstybės institucijos įpareigojamos viešai skelbti informaciją apie jose padarytus šiurkščius tarnybinius nusižengimus ir juos padariusius asmenis, taip pat viešai skelbti teismų sprendimus, Valstybės kontrolės, Seimo kontrolierių sprendimus, kuriais konstatuojami teisės pažeidimai valstybės institucijose, numatyta, kad valstybės tarnautojai visiškai atlygina savo tyčiais veiksmais padarytą žalą.
- e. Kovos su korupcija srityje:
 - parengti, inicijuoti teisės aktų projektus ar dalyvauti juos rengiant labiausiai korupcijos pažeidžiamose srityse: valstybės turto naudojimo (kaštų naudos analizės privalomumo nustatymas), viešųjų pirkimų, teritorijų planavimo ir statybos. Pastarojoje srityje numatoma įmanomai supaprastinti įvairių dokumentų išdavimo, derinimo ar administracinių sprendimų priėmimo procedūras, atsisakant perteklinių reikalavimų ir didinant šių procesų skaidrumą bei atvirumą, orientuojant jų perkėlimą į elektroninę erdvę;
 - inicijuoti teisės aktų pakeitimus, taip pat dalyvauti rengiant tokius teisės aktų projektus, kuriais į kovą su korupcija būtų įtraukiama ir visuomenė: plečiamas visuomenės antikorupcinis švietimas, sukurtos priemonės asmenims, pranešusiems teisėsaugos institucijoms apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, apsaugoti;
 - įvertinti ir prireikus parengti teisės aktų pakeitimus dėl senaties terminų baudžiamajame procese, kurie neleistų išvengti atsakomybės dėl senaties terminų pasibaigimo.
- f. Siekiant efektyvios kovos su korupcija ir įgyvendinant tarptautinius reikalavimus bei standartus:
 - Parengti teisės aktus, kuriais Teisingumo ministerija būtų paskirta atsakinga už Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją įgyvendinimą ir konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje plano sudarymą;
 - Įgyvendinti Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) Lietuvos Respublikai numatytas rekomendacijas, kartu su atsakingomis institucijomis parengiant:
 - politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo taisykles, jose įtvirtinant reikalavimus dėl politinių partijų ir įmonių gaunamų lėšų ir turto naudojimo, paskiriant instituciją, kontroliuosiančią Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo įstatymo įgyvendinimą, ir nustatant jos kompetenciją, taisykles dėl aukų natūra įvertinimo, deklaravimo, nepanaudotų kampanijų lėšų pervedimo labdaros organizacijoms, politinių kampanijų įždininkų kompetencijos; peržiūrėti Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas sankcijas, taikomas už politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo pažeidimus, ir senaties termino šiems pažeidimams taikymą;
 - parengti Baudžiamojo kodekso pataisas, siekiant Europos Tarybos baudžiamosios teisės konvencijos dėl korupcijos straipsnių inkriminavimo – išplečiant kyšio dalyko sąvoką, peržiūrint taikomas sankcijas bei senaties terminą už nusikaltimus valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės už papirkimą pagrindus, taip

siekiant užtikrinti efektyvesnę korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimą ir atskleidimą, įgyvendinti baudmės neišvengiamumo principą.